

Bij gepraat (14)

Eric Blankert, voorzitter ABTB

Levend in de waan van alle dag zien we de dagen en maanden aan ons voorbij schieten. Tijd alweer voor een nieuwe 'Bij gepraat'.

De bijen hebben de reinigingsvluchten gehad en de eerste voorjaarsinspecties worden voorbereid. Gelet op de tijds-spanne tussen het schrijven van deze bijdrage en de verschijningsdatum (zes weken) kan ik nog van weinig verenigingsactiviteiten verslag doen. In de afdeling Oost-Betuwe (nieuwe naam) is een nieuwe planning gemaakt van de verenigingsactiviteiten voor het eerste half jaar. Bijenkasten en materiaal timmeren onder deskundige leiding van F. Krijnen, bezoek aan De Immenhof in Heumen, het bouwen van een grote bijenkorf t.b.v. promotie-activiteiten, deelname braderie kersenfeest te Gendt. Voorts zal getracht worden over te gaan tot aanschaf van een tweedehands beamer voor powerpoint presentaties en zoals de Belgen zeggen een handwafel-toestel gekoeld met water voor het maken kunststraat van bij voorkeur zegelwas. Met subsidie van een bank en een gewonnen geldprijs waarvoor wij R. Ravenstein dankbaar zijn, kunnen wij deze investeringen doen. Door perspublicaties in lokale kranten en via radio en TV Gelderland proberen wij aandacht en mensen te vinden voor cursussen en belangrijke onderwerpen in onze imkerij.

- Op 20 januari jl. hadden wij een lange bestuursvergadering gelet op de vele agendapunten.

Zo is er ondermeer een taakverdeling gemaakt voor het vernieuwen van de informatiemap van de ABTB. De volgende bestuursvergadering is vastgesteld op 11 maart. - Hulde voor de organisatoren van de koninginnenteeltdag van 1 februari 2003. In weerwil van het weer, sneeuw en gladheid, verliep het programma met goede discussies en lezingen voortreffelijk. Dr. Stefan Berg uit Duitsland trok heldere vergelijkingen tussen carnica- en Primorskybijen. Ook E. Pieterse deed verslag van zijn ervaringen in 2002 en deelde mede binnenkort met een nieuw rapport uit te komen. Jeroen Vorstman van PPO-Bijen is veelvuldig in het land bij bijeenkomsten te zien en waarschuwde ondermeer voor het risico van het achterblijven van oxaalzuurkristallen in de kast en het risico van het inademen tijdens het openen van de kast. Ook bij het gebruik van mierenzuur waarschuwde hij voor inademiningsgevaar. De effecten van de stank van het middel Thymovar - de lucht blijft lang in de kast hangen - op voorjaarshoning was, zover bekend, nog niet onderzocht.

Wanneer alle geluiden van de imkers worden beluisterd is het van belang dat snel goede voorlichting plaatsvindt over toegelaten middelen en de effecten ervan. Zonder de overige sprekers tekort te willen doen zijn dit enkele indrukken die ik u mee wilde geven.

Helaas kan ik over onze voorgenomen excursie naar o.a. de botanische tuinen Universiteit Utrecht nog geen mededelingen doen; hierover in een volgend nummer meer.

Informatie uit de HB-vergadering 23 januari jl.

LAGA Gronau Losser 2003 We hebben besloten tot een garantiestelling voor de eerste 5.000 folders die uitgedeeld worden op de LAGA manifestatie. Deze manifestatie is te vergelijken met de Floriade in Hoofddorp van 2002. LAGA wordt gehouden van 12 april tot 19 oktober 2003 in Gronau (D) en Losser (NL). Imkers van de VBBN groep Twente en de ABTB Twente-Achterhoek hebben het initiatief genomen de organisatie van een bijenstand op zich te nemen. Het voormalig tentoonstellinggebouw van Bee-at-home wordt hiervoor gebruikt.

ALV Ter voorbereiding van de Algemene Ledenvergadering is de laatste hand gelegd aan het jaarverslag en het beleidsplan 2003. Ook is het middagprogramma verder doorgesproken. Dit laatste zal in het teken staan van het promoten van de bijenteelt.

Archief Gerda Bogaards is met twee mensen van de Vrijwilligers Vacaturebank Wageningen het archief van de VBBN aan het ordenen met het doel deze in het Rijksarchief Arnhem te bewaren. Veel historisch materiaal wordt op die manier bewaard voor het nageslacht.

Het werk verloopt traag, daar er archiefdozen vanaf 1978 op zolder staan. Het team is nog bezig met de registratie.

Honingmonsters Besloten is om aan leden de mogelijkheid te bieden tegen betaling honing te laten onderzoeken op residuen van de varroabestrijding. De prijs is €49,- per monster. Voor de eerste 50 inzendingen betaalt de VBBN 50% van de kosten. Marcel Simon zal over de te volgen procedure publiceren in BIJEN.

Is er nog leven na de teloorgang?

Henk van der Scheer, HB-lid VBBN

In een lang vervlogen tijd behoorden imkers tot de gerespecteerde burgerij. Imkers oogsten namelijk twee producten die toentertijd uitermate belangrijk waren voor de maatschappij: honing (de enige zoetstof) en was (voor de kaarsen in de kerk). Met de opkomst van suiker, gewonnen uit suikerriet en suikerbieten, zette de teloorgang in. De crisis in het laatste kwart van de 19de eeuw in de landbouw in West-Europa, als gevolg van de sterk gestegen aanvoer van goedkope granen uit Rusland en Amerika gaf de genadeklap. De overheid steunde daarop weliswaar ook de imkerij door subsidiëring van onderzoek, voorlichting en onderwijs, maar een (neven)inkomen halen uit de imkerij bleek en blijkt steeds moeilijker te verwezenlijken. Heden ten dage lukt dat nog maar aan een enkeling en dan moet de betreffende imker het niet hebben van de

honingoogst, maar van de inzet van volken voor de bestuiving. Niet voor niets ziet de Stichting Stimulering Bedrijfsmatig Imkeren (SSBI) niet honingwinning, maar bestuivingsactiviteiten als haar kerntaak. Slechts een paar imkers kunnen door de verhuur van volken nog een (neven)inkomen verwerven en daarnaast zijn er nog enkelen actief als bestuivingsimker in dienst van zaadveredelingsbedrijven. De overgrote meerderheid is geen imker meer, maar bijenhouder en dan vooral uit belangstelling voor de natuur. Dat kun je een teloorgang noemen, maar ook een noodzakelijke adaptatie aan de omstandigheden. Het hoofdbestuur VBBN is van plan over die situatie inhoudelijk en strategisch een standpunt in te nemen en concrete ideeën te ontwikkelen, teneinde de landelijke bijenhouderij in Nederland aan te passen aan de situatie anno 2003 en verder.

De honingproductie per volk ligt in Noord-Europese landen lager dan in landen in het zuiden of oosten van Europa. Dat is gewoon klimatologisch bepaald. Daar komt nog bij, dat de dracht hier geweldig is teruggelopen. Met z'n allen zitten we elkaar wat dat betreft gewoon in de weg. Volgens een enquête onder imkers in de provincie Groningen zou terugloop aan dracht de voornaamste oorzaak zijn van de daling van het aantal imkers daar met een kwart in de periode 1990-1999. In 1995 schatte Muntjewerf, dat er op grond van gegevens over beteelde oppervlakten in Nederland plaats was voor 60.000-70.000 volken (zie BIJEN 4(5): 131-133 en 4(9): 227-228 (1995)). Moeten we ons desondanks richten op bevordering van productie en afzet van honing? Moeten er werkelijk meer 'beroeps-honingimkers' en dus meer volken bijkomen, zoals de Europese Gemeenschap (EG) bepleit? Met de huidige dracht leidt dat beslist tot overbegrazing. Het is nog maar een paar jaar geleden dat imkers in de Flevopolder klaagden over veel te veel concurrentie van imkers van elders die massaal met hun volken naar het koolzaad en de distel togen. De laatste jaren reizen imkers uit het midden van Friesland naar het koolzaad in Duitsland en komen steeds meer imkers uit Noord-Brabant met hun volken naar de akkerranden in Zeeland. Kennelijk ontbreekt er voldoende dracht in de eigen regio. Willen we werkelijk de productie en afzet van honing bevorderen, dan zal eerst het gebrek aan dracht moeten worden aangepakt. Dat is niet een-twee-drie te verwezenlijken. In de tussentijd zou EG-subsidie voor verbetering van de inzet van bestuivingsvolken voor Nederland een goede zaak zijn. Een verzoek in deze aan de EG door Duitsland en Nederland werd helaas niet gehonoreerd. Onder druk van de beroeps(honing)imkerij in de zuidelijke landen van Europa wenst de EG vast te houden aan haar beleid om alleen de productie en afzet van honing te bevorderen. En dat is niet helemaal onbegrijpelijk als u bedenkt, dat Europa slechts voor ongeveer 50% in haar honingbehoefte voorziet. Sinds 1997 stelt de EG via verordening nr. 1221/97 onder voorwaarden geld ter beschikking aan nationale honingprogramma's. Hoewel Nederland weinig 'beroepshoningimkers' kent, hebben ook wij sindsdien een nationaal honingprogramma. Dat is opgesteld door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (MLNV) in samenspraak met de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij. In 1997 werd besloten het EG-geld in te zetten voor 'honingonderzoek' door de Ambrosiushoeve, dat nu als Sector Bijen een onderdeel vormt van het ver-

zelfstandig instituut voor plantaardig praktijkonderzoek, genaamd Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO-Bijen).

Een volgende keer meer over de subsidiëring van de imkerij door de Nederlandse overheid, over de inzet van gelden (EG, MLNV, bedrijfsleven waaronder de imkerij) en over het onderzoek door PPO-Bijen.

Depot van Het Bijenhuis

Met ingang van heden is het Depot van G. Wessels te Heelweg verhuisd naar Heelweg-West en wordt: Imkerij-depot 'De Smidse', Hogeweg 45, 0315-23 02 15. Openingstijden: ma.: 10.00-12.00 uur, za.: 09.00-11.00 uur en in april t/m juni extra op vd.: 16.00-19.30 uur

50-jarig jubileum dhr. Van Dijk (VBBN subvereniging Wezep-Hattem)

Van het bestuur van de subvereniging Wezep-Hattem ontving het bestuur van de regio Over-Veluwe een uitnodiging voor de uitreiking van het ereschild van de VBBN aan de dhr. Van Dijk, vijftig jaar lid van de VBBN en tevens oudste imker van de subvereniging Wezep-Hattem. Namens het bestuur van de regio had ik het bijzondere genoegen om dhr. Van Dijk met echtgenote en familieleden toe te mogen spreken namens de VBBN. Het uitreiken van een ereschild ter gelegenheid van een halve eeuw imkeren mag zeker een bijzondere gelegenheid worden genoemd, aangezien er niet veel leden zijn die een halve eeuw vol (kunnen) maken.

De subvereniging had deze gelegenheid meteen aangegrepen om een nieuwjaarsborrel in de vorm van mede te schenken en hun lid Henk Rijkens na de pauze een exposé te laten verzorgen over zijn wijze van korfimkeren. Van Dijk is een imker van wie je kunt zeggen: geen woorden maar daden, zoals het zoveel Veluwe imkers betaamt. Lange betogen over zwermverhindering of

konninginnenteelt zijn niet besteed aan dit type imkers dat ontsproten is aan de arme zandgronden van de Veluwe. Imkeren is een goede hobby, maar een potje honing op zijn tijd hoort er wel bij. Van Dijk stamt net zoals zijn vrouw uit een imkergeslacht en heeft het bijhouden via kennis in de familie geleerd.

In het eigen blad van de subvereniging 'de Spleut' had ik al gelezen van scribent *Hendricus wandelaar* dat Van Dijk zeker een ervaren imker mag worden genoemd en zijn eigen stijl van imkeren heeft. Vooral de selectie-methode die Van Dijk toepast is omgeven met een zweem van geheimzinnigheid en zijn 'recept' geeft hij niet zonder meer prijs.

Van Dijk houdt zijn bijen in de eigen bijentuin van de subvereniging. Wezep-Hatterm heeft een schitterend onderkomen met bijenstal aan de rand van het eeuwenoude landgoed IJsselvlied in Wezep. Het is hier goed imkeren; alleen al de omgeving inspireert de imkers van deze subvereniging om vaak in de bijentuin aanwezig te zijn.

92 Van Dijk behoort ook tot de pioniers van het eerste uur die kennis maakten met de koolzaadcracht in de Flevo-polders. Kleurrijke verhalen omgeven de pioniers die in het holst van de nacht voor het eerst hun bijenvolken van de zandgronden op de weerbarstige klei in het koolzaad plaatsten. Van Dijk weet zich nog te herinneren dat vooral de steeklustigheid van de bijen op het koolzaad behoorlijk bevorderd werd.

Daar tegenover stond meestal wel een rijke honingoogst. Een halve eeuw imkeren op de Noord-Veluwe betekent ook dat Van Dijk een gedegen kennis heeft opgebouwd van de plekken waar je de bijenvolken op de dracht kunt plaatsen. Vooral de heidedracht is een prominente activiteit van de subverenigingen op de Veluwe. Vooral voor de leden van de subvereniging Wezep-Hatterm is de heidedracht bijzonder, aangezien het artillerieschietkamp Oldebroek met duizenden hectares heide binnen handbereik ligt.

Vele grote 'stille heides' zijn aan het begin van deze eeuw bebost; behalve het schietkamp dat voor de imkers op de Noord-Veluwe een belangrijke drachtbron is. Van Dijk weet erg veel van de plekken op het schietkamp waar je de bijen bij voorkeur moet plaatsen, om verzekerd te zijn van raathoning.

Van Dijk is de zwarte heidebij altijd trouw gebleven, ondanks veel geëxperimenteer van leden met carnica en Buckfast. Als rasechte Veluwe imker vindt hij dat de zwarte heidebij goed genoeg is om mee te imkeren en vooral via zijn eigen selectiemethode geschikt is voor de zware heidedracht.

Gedurende de vijftig jaar dat Van Dijk op de Veluwe heeft geïmkerd is er veel veranderd. De subvereniging Hatterm is met Wezep gefuseerd, de subvereniging heeft inmiddels een prachtig onderkomen. De leden zijn ook buiten hun eigen domein erg actief op markten en verzorgen veel ledenavonden.

Al deze activiteiten leiden tot een hoge samenhang, alleen al getuige een volle zaal met vakgenoten die op 8 januari de familie Van Dijk kwamen feliciteren.

Van Dijk, nogmaals namens de VBBN van harte gefeliciteerd met dit vijftigjarig jubileum.

Namens het regiobestuur Over-Veluwe, Adrie Hottinga

Honing op residuen laten onderzoeken

M. Simon, HB-lid VBBN

In het najaar van afgelopen jaar werden de resultaten bekend van het landelijk onderzoek naar residuen in honing en was. Hierbij werden monsters honing en was van imkers uit diverse gebieden in ons land gebruikt. De resultaten waren niet verontrustend, maar bevestigden het vermoeden dat de varroabestrijdingsmiddelen hun sporen hadden achtergelaten.

Na publicatie van de resultaten werd ons gevraagd of voor individuele imkers niet ook de mogelijkheid bestond hun honing te laten onderzoeken. Het HB heeft daarop onderzocht waar en voor welke prijs dit mogelijk zou zijn. Uiteindelijk bleek het laboratorium van Dr. Klaus Wallner in Hohenheim, waar wij ook het landelijk onderzoek lieten uitvoeren, het voordeligst te zijn. Niettemin kost een onderzoek van één monster honing (50 gram) €49,-. Daarbij wordt gekeken naar alle bekende varroabestrijdingsmiddelen m.u.v. Thymol.

Omdat deze kosten voor de hobbyimker toch nog een heel bedrag betekenen, is de VBBN bereid de eerste 50 leden, die een monster willen laten onderzoeken, een bijdrage van 50% in de kosten te verstrekken. Het HB streeft bij de inzendingen naar een landelijke spreiding.

Het onderzoeksinstituut geeft er de voorkeur aan dat de VBBN de inzendingen coördineert. Gegadigden dienen dan ook een honingmonster van ruim 50 gram te sturen aan VBBN/Het Bijenhuis, t.a.v. dhr. R. ten Klei, Postbus 90, 6720 AB Bennekom. Wilt u op het poststuk vermelden: 'Actie honingonderzoek VBBN'.

De inzendingen moeten vóór 30 april a.s. zijn ontvangen.

bijen

FAMILIEBERICHTEN

Al enige tijd was de heer J. LAKO gestopt met imkeren vanwege zijn hoge leeftijd. Zijn zoon heeft zijn hobby overgenomen.

Nu hebben wij, toch nog vrij onverwacht, zijn overlijdensbericht ontvangen. Dhr. J. Lako is 94 jaar geworden.

J. LAKO

Van onze vereniging is hij bijna 75 jaar lid geweest. Hij was een trouw lid die de vergaderingen bijwoonde, actief deelnam aan discussies en met voorstellen kwam.

Op 22 december jl. vierde hij samen met zijn vrouw nog hun 70-jarig huwelijksfeest.

Nu is zijn plaats leeg maar wij zullen hem herinneren als een rustig en bekwaam collega en zullen hem daarom missen.

Wij wensen zijn vrouw en kinderen veel sterkte met dit verlies.

Bestuur en leden
VBBN subvereniging Oostburg